

АНОТАЦІЯ

Мітракова О.О. **Інтерпретація образу Орфея в європейській прозі ХХ століття.** – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 035 Філологія, галузь знань 03 Гуманітарні науки. – Бердянський державний педагогічний університет, 2021.

Зміст анотації

Дисертацію присвячено дослідженню інтерпретації міфу про Орфея в європейській літературі ХХ століття на прикладі прозових творів української (Г. Пагутяк «Видіння Орфея»), англійської (Дж. Фаулз «Маг»), німецької (Т. Манн «Смерть у Венеції», Г. Носсак «Орфей і...») та болгарської літератур (І. Давидков «Човен Харона»).

Об'єкт дослідження – оповідання Г. Пагутяк «Видіння Орфея», Г. Носсака «Орфей і...», повість Т. Манна «Смерть у Венеції» та романи І. Давидкова «Човен Харона», Дж. Фаулза «Маг». **Предметом дослідження** є трансформація міфу про Орфея на рівні типології і поетики образу в зазначених прозових творах. Вибір матеріалу для дослідження здійснено за такими критеріями: репрезентативність художнього моделювання образу Орфея у творах; хронологічна співвіднесеність; жанрово-стильова модальність; геокультурна варіативність; наукова перспективність.

Мета наукової роботи – порівняння трансформації міфу про Орфея в прозі різнонаціональних літератур на рівні типології і поетики мотивного комплексу. Виконано такі завдання: схарактеризовано міф про Орфея та його літературознавчу інтерпретацію; досліджено потрактування орфеїчного образу в українській і європейській прозі ХХ ст.; виявлено типологічні збіги орфеїчного образу та особливості його переосмислення у творах Г. Пагутяк «Видіння Орфея», Г. Носсака «Орфей і...», Т. Манна «Смерть у Венеції», І. Давидкова «Човен Харона», Дж. Фаулза «Маг».

Наукова новизна дослідження полягає в тому, що в ньому вперше здійснено комплексний порівняльний аналіз інтерпретації образу Орфея у творах української, болгарської, англійської, німецької літератур, зокрема в текстах Г. Пагутяк «Видіння Орфея», Г. Носсака «Орфей і...», Т. Манна «Смерть у Венеції», І. Давидкова «Човен Харона», Дж. Фаулза «Маг»; виявлено спільні й відмінні риси в інтерпретації античного міфу; розкрито взаємозв'язок між Орфеєм та іншими античними образами й сюжетами (Пігмаліон, Еврідіка, Нарцис, Аїд).

Низку літературознавчих праць присвячено дослідженню інтерпретації образу Орфея в ліричних та драматичних творах, де він широко використовувався, натомість прозові твори ХХ ст., у яких наявний образ Орфея, є менш дослідженими.

Рецепція орфеїчного мотиву, зокрема як міфологеми, представлена в роботах О. Гальчук, О. Гнєзділової, А. Карельського, Ю. Лілєва, Н. Колошук, С. Максимової, М. Моклиці та інших українських і зарубіжних науковців. Специфіка функціонування традиційних сюжетів та образів була досліджена в працях А. Волкова, А. Нямцу й інших; теорія інтерпретації – у розвідках М. Бахтіна, М. Гайдеггера, Ю. Коваліва, В. Кухаренко, П. Рікера та інших. Теоретичне підґрунтя дисертації становлять праці, присвячені вивченню міфу, Р. Барта, Е. Кассіра, К. Леві-Стросса, О. Лосєва, О. Потебні та інших учених; дослідження з порівняльного літературознавства В. Будного, М. Ільницького, Д. Наливайка та інших.

Методологічну базу дослідження становлять загальнонаукові емпірико-теоретичні методи, системно-функціональний підхід до вивчення літературних явищ, компаративний, культурно-історичний, порівняльно-історичний, генетичний, міфологічний, описовий методи, а також метод аналізу критичної літератури з теми.

Для наукового дослідження обрано такі різновиди методів, зазначених вище: загальнонаукові емпірико-теоретичні методи: аналіз, синтез, індукція, дедукція, описовий, системний методи; генетичний – для дослідження

трансформації образу античного героя від міфу до прози XX ст.; міфологічний – для визначення змісту та функцій міфологічних елементів, якими послуговувалися автори при творенні свого нового міфологічного світу художнього твору, їхніх зв'язків зі значенням первинного міфу; порівняльно-типологічний – для співвіднесення авторських інтерпретацій образу Орфея та визначення відмінностей і подібностей на тематологічному, морфологічному, стильовому рівнях, що дало змогу систематизувати літературні проєкції та інваріанти досліджуваного міфу.

Теоретичне значення роботи. Дослідження інтерпретації міфу про Орфея та переосмислення образу в європейській літературі уможливають поглиблене вивчення процесів реміфологізації в національних літературах.

Практичне значення одержаних результатів. Результати дисертаційного дослідження можуть бути використані при читанні лекцій із порівняльного літературознавства, підготовці спецкурсів, написанні підручників з історії української та зарубіжної літератур XX ст. для студентів закладів вищої освіти гуманітарного профілю.

У першому розділі «Літературознавча рецепція міфу про Орфея» розглянуто теорію питання, поняття міфу, міфологеми, неоміфу, неоміфологіму, міфокритики. Поняття міфу та міфопоетики є актуальними в літературознавстві XX ст., тому що письменники різних літературних напрямків цього періоду активно зверталися до міфологічних сюжетів та вплітали їх у канву своїх творів. Інтерес до формулювання та ідентифікації понять міфу та похідних від нього простежено на прикладі наукових розвідок Дж. Віко, Є. Мелетинського, О. Лосєва, М. Еліаде, С. Аверинцева і М. Епштейна, Дж. Д. Кемпбелла та багато інших. Поняття міфу не є однозначним. Кожен науковець пояснює міф та його роль, спираючись на супровідні поняття, такі як вірування, світосприймання, явища природи, божественне начало. Міфологема, найменший структурний складник міфу, формує основу останнього, але не є настільки прив'язаною до певної культурної системи. На нашу думку, продуктом окремого використання

певної міфологеми в новій культурі є явище міфологізму та неоміфологізму. Міфи та міфологеми, які найчастіше використовуються в мистецтві різних країн, із часом переходять до категорії традиційних та стають архетипами. Досліджуваний міф про Орфея є традиційним та архетипним, але інтерпретується по-різному, залежно від епохи та культурних особливостей країни. Звернено увагу на літературознавчий інтерес до образу Орфея, його побутування в мистецтві та у творах європейських письменників. Образ Орфея досліджували С. Аверинцев, Л. Борисова, А. Карельський, Н. Колошук, Г. Маркузе, Л. Печерських, Г.Е. Хольтхузен та багато інших.

Другий розділ наукового дослідження «Міф про Орфея: історія розвитку та побутування в художній літературі» присвячений огляду літературних джерел і виявленню в них типологічних збігів образу Орфея та особливостей переосмислення його у творах європейських письменників. Розглянуто розвиток та побутування міфу про Орфея на теренах Європи, описано сюжет орфеїчного міфу, його символіку й варіативність. Образ Орфея є традиційним, інтернаціональним та інтерпретується, трансформується в різних культурах та епохах. Різноманітність інтерпретаційного кола міфу про Орфея з Овідія до XX ст. розглянуто у другому розділі.

У третьому розділі роботи «Образ Орфея в різнонаціональних літературах: типологія і поетика» детально розглянуто інтерпретацію образу в європейській прозі XX ст., зокрема в оповіданнях Г. Пагутяк «Видіння Орфея», Г. Носсака «Орфей і...», повісті Т. Манна «Смерть у Венеції» та романах І. Давидкова «Човен Харона», Дж. Фаулза «Маг». Прозові твори представників української, німецької, болгарської та англійської літератури є прикладом культурного коду кожної країни, у якому задіяний міф про Орфея. На прикладі обраних творів виявлено спільне й відмінне в інтерпретації античного міфу, а також розкрито взаємозв'язок між Орфеєм та іншими античними сюжетами.

У підрозділі «Орфей і Пігмаліон» виявлено лейтмотив творця, для якого мистецтво і є любов. Порівняння творів І. Давидкова, Т. Манна, Г. Носсака, Г. Пагутяк, Дж. Фаулза в цій площині допомогло виокремити роль творчості для кожного персонажа досліджуваних текстів. Міф про Пігмаліона та міф про Орфея мають спільні лейтмотиви й образні моделі, що базуються на ідеї творчості. Образ творця широко використовують у художній літературі. У міфі про Пігмаліона закладені ідейні концепти та естетична система, споріднена з міфологічними сюжетами про Орфея. Божественне начало та віра в чудо супроводжують традиційні сюжети про скульптора і співця. Пігмаліон отримує відповідь на своє благання про допомогу від богині кохання Афродіти (Венери), і його доля та кохання залежать від прихильності божества. Коли Орфей спускається до підземного царства мертвих та також благає про визволення Еврідіки у бога Аїда та його дружини Персефони.

Пошук натхнення, сил творити й вихід, реалізація творчого «Я» об'єднують образи Орфея та Пігмаліона у творах Г. Пагутяк, І. Давидкова, Дж. Фаулза, Т. Манна. «Човен Харона» є калейдоскопом образу митця. І. Давидков наділив героїв талантом та, на противагу, змалював розвиток цього дару з різних поглядів. «Видіння Орфея» Галини Пагутяк – це історія про Орфея, талант якого є єдиним шляхом його буття та живильною силою, магією, натхненням. На відміну від творів Г. Пагутяк та І. Давидкова, у творі «Смерть у Венеції» Т. Манна головний герой має тілесний об'єкт натхнення, проєкцію міфічної Галатеї. Ашенбах, який символізує Орфея та Пігмаліона, зустрічає підлітка Тадзьо. Ідеальний юнак, ніби жива антична статуя, відроджує втрачене натхнення та є втіленням втраченої молодості головного героя. Головних героїв Г. Пагутяк, І. Давидкова, Д. Фаулза, Т. Манна об'єднує творець, закодований у кожному ключовому персонажі згаданих творів.

У другому підрозділі «Орфей і Еврідіка: любовне ядро мотиву» йдеться про авторський міф та історію кохання, інтерпретовану в текстах, і

з'ясування ролі Еврідіки, наявності чи відсутності любовного ядра у творах, простежено зміну образу, наслідки трансформації й інтерпретації для першого сюжету та неоміфу, що створили автори досліджуваних текстів. Дж. Фаулз, Г. Пагутяк, Г.Е. Носсак та Т. Манн інтерпретували образ Еврідіки як модель дружини, як тінь, кохану, коханку, утрачену чи заміщену іншим міфічним персонажем.

Третій підрозділ «Орфей і Нарцис» присвячений інтерпретації образу Орфея та Нарциса в прозі досліджуваних письменників. Дж. Кемпбелл у праці «Тисячолікий герой» пояснює образ Нарциса як самопізнання та самоаналіз. Самопізнання, самозакоханість, егоцентризм поєднуються з творчим началом автора й виступають у парі Орфей – Нарцис. У творі «Видіння Орфея» Г. Пагутяк нарцисичні риси притаманні звіриному товариству. Дж. Фаулз наділяє нарцисизмом головного героя роману «Маг» Ніколаса Ерфе, і образ співця вже не може відірватися від свого Его. І.Давидков у романі «Човен Харона» подає образи творчих особистостей у різних обличчях та за допомогою різних мотивів: Орфей та Нарцис теж супроводжують творче «Я» персонажів.

У четвертому підрозділі «Орфей і Аїд: втома від життя» виокремлено танатологічні мотиви й образи оповідань Г. Пагутяк «Видіння Орфея», Г. Носсака «Орфей і...», повісті Т. Манна «Смерть у Венеції» та романів І. Давидкова «Човен Харона», Дж. Фаулза «Маг» і міфу, проаналізовано зв'язок творчого, любовного, танатологічного у творах. О. Гальчук акцентує на тому, що саме антична міфологія сформувала основні моделі теми «кохання – смерть». Інваріанти образів співця та смерті отримали розвиток і продовження у світовій та європейській літературах. Нерозривність життя і смерті є прихованою ідеєю міфу про Орфея. Возз'єднання Орфея та Еврідіки реалізується через смерть, так само і сила таланту є протилежною смерті – життєдайною, але і водночас близькою і знаходиться на межі зі смертю.

Інтерпретації образу Орфея у проаналізованих творах не є одноманітними, і неоміф не має одного сюжету. Орфей і Пігмаліон, Орфей та

Еврідіка, Орфей та Нарцис, Орфей та Аїд є інтерпретаціями нового образу співця й відображенням граней Орфея в прозових творах І. Давидкова, Т. Манна, Г. Носсака, Г. Пагутяк, Дж. Фаулза.

Ключові слова: міф, Орфей, інтерпретація, проза, образ.

СПИСОК ПУБЛІКАЦІЙ ЗДОБУВАЧА

Наукові праці в яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

Мітракова О. О. Трансформація міфу про Орфея у творі «Орфей і ...» Ганса Ерїха Носсака. *Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Сер. : Філологічні науки.* 2016. Вип. 10. С. 202–207.

Мітракова О.О. Орфей у рецепції Івана Франка. *Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету: Філологічні науки. Випуск XIV.* Бердянськ : БДПУ, 2017. С. 95–100.

Мітракова О.О. Поетика міфу про Орфея у творі «Видіння Орфея» Галини Пагутяк та «Човен Харона» Івана Давидкова. *Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка: Філологічні науки.* Випуск 45. Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2017. С. 147–150.

Mitrakova Oksana. Orpheus vs Narcissus: Transformation of Ancient Figures in the Works Vision of Orpheus by Halyna Pahutiak and The Magus by John Fowles. *Spheres of Culture / Ed. by Ihor Nabytovych*, 2019, Vol. 19, Ingvarr, Lublin, 2019. P. 107–112.

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації

Мітракова О. Трансформація міфу про Орфея у творі Івана Давидкова «Човен Харона». *Мова і соціум: етнокультурний аспект: матеріали VI*

Міжнародної наукової конференції молодих учених (м. Бердянськ 20-21 жовтня 2016 р.): збірник тез / гол.ред. О.П. Колінько. Бердянськ : БДПУ, 2016. С. 97–98.

Мітракова О.О. Містичний вимір природи у творі Галини Пагутяк «Видіння Орфея». *Художні феномени в історії світової літератури: перехід мови в письменництво («Екоцентризм: культура і природа»): тези доповідей III Міжнародної наукової конференції*. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2017. С. 67–68.

Мітракова О.О. Інтерпретація міфу про Орфея та Еврідіку у творах Джона Фаулза «Маг» та Ганса Еріха Носсака «Орфей і...». *Наука III тисячоліття: пошуки, проблеми, перспективи розвитку* : матеріали I Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції (20–21 квітня 2017 року) : збірник тез. Бердянськ : БДПУ, 2017. Ч.2. С. 276–278.

Мітракова О. О. Прагматичність проти естетики у творі Галини Пагутяк «Видіння Орфея» та Івана Давидкова «Лодката на Харон». *«Троянди й виноград: феномени естетичного та прагматичного в літературі і культурі»*: зб. наук. Матеріалів конференції (Бердянськ, 27-28 вересня 2018 р.). Бердянськ: БДПУ, 2018. С.113–114.

Мітракова О.О. Орфей і смерть у творі Томаса Манна «Смерть у Венеції». *Наука III тисячоліття : пошуки, проблеми, перспективи розвитку : матеріали II Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (25-26 квітня 2018 року)* : збірник тез. Бердянськ : БДПУ, 2018. Ч. 2. С. 150–152.

Мітракова О.О. Орфей-аргонавт у романі Дж. Фаулза «Маг». *«Усі ріки течуть у море: мариністика в літературі та культурі»*: зб. наук. матеріалів конференції (Бердянськ, 26–27 вересня 2019 р.) / за ред. О.П. Новик, Бердянськ : БДПУ, 2019. С. 76–77.

Мітракова О.О. Орфей і Пігмаліон: «Смерть у Венеції» Томаса Манна та «Човен Харона» Івана Давидкова. *Наука III тисячоліття : пошуки, проблеми, перспективи розвитку* : матеріали III Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (25–26 квітня 2019 року) : збірник тез.

Бердянськ : БДПУ, 2019. С. 256–257.

Мітракова О.О. Орфей VS Нарцис (Трансформація міфів у «Видінні Орфея» Галини Пагутяк та «Магові» Дж. Фаулза). *Національна ідентичність в мові і культурі*: збірник наукових праць / за заг. ред. А.Г. Гудманяна, О.Г. Шостак. Київ : Талком, 2019. С. 84–87.

Мітракова О. Конфабуляція, химера та пам'ять (на прикладі романів «Маг» Джона Фаулза та «Човен Харона» Івана Давидкова). *Художні феномени в історії та сучасності («Пам'ять та ідентичність»)* : тези доповідей VI Міжнародної наукової конференції. Харків : ФОП Бровін О.В., 2020. С. 72.

ANNOTATION

Mitrakova O.O. Interpretation of the image of Orpheus in European prose of the XX century. – Qualifying Academic Paper. Manuscript. The dissertation is presented for the academic degree of Doctor of Philosophy in specialty 035 Philology, Field of study 03 Humanities. – Berdyansk state pedagogical university, 2021.

ANNOTATION CONTENT

The dissertation is devoted to the research of the interpretation of the myth of Orpheus in the European literature of the twentieth century on the example of prose texts of Ukrainian (Halyna Pahutiak's «Vision of Orpheus»), English (John Fowles's «The Magus»), German (Thomas Mann's «Death in Venice», Hans Erich Nossack's «Orpheus and...»), and Bulgarian literature (Ivan Davidkov's «Charon's Boat»).

The object of research – the story by Halyna Pahutiak «Vision of Orpheus», Hans Erich Nossack's «Orpheus and ...», the story by Thomas Mann «Death in

Venice» and the novels by Ivan Davidkov «Charon's Boat», John Fowles's «The Magus». The subject of research – the interpretation of the myth about Orpheus at the level of typology and poetics of the image in these prose works. The choice of material for the research is made according to the following criteria: representativeness of artistic modeling of the Orpheus image in the works; chronological correlation; genre and style modality; geocultural variability; scientific perspective.

The purpose of scientific work is to compare the interpretation of the myth about Orpheus in the prose of various literatures at the level of typology and poetics of the motive complex.

The following tasks were performed:

- the myth of Orpheus and his literary interpretation were characterized;
- the interpretation of the orpheic image in the European prose of the XX century is studied;
- typological coincidences of the orpheic image and features of its rethinking in the works by Halyna Pahutiak «Vision of Orpheus», Hans Erich Nossack's «Orpheus and ...», Thomas Manns's «Death in Venice», Ivan Davidkov's «Charon's Boat», John Fowles's «The Magus» were found.

The scientific novelty of the study is that for the first time:

- a comparative analysis of the interpretation of the image of Orpheus in the works of Ukrainian, Bulgarian, English, German literature was done;
- the myth about Orpheus in the works by Halyna Pahutiak «Vision of Orpheus», Hans Erich Nossack's «Orpheus and ...», Thomas Mann's «Death in Venice», Ivan Davidkov's «Charon's Boat», John Fowles's «The Magus» is analysed;
- common and distinctive features in the interpretation of ancient myth are found in these texts;
- the connection between Orpheus and other ancient images and plots (Pygmalion, Eurydice, Narcissus, Hades) is revealed.

A number of works of literary criticism are devoted to the research of the interpretation of the image of Orpheus in lyrical and dramatic works, where the Orphic image was widely used, while prose works of the twentieth century, in which the image of Orpheus occurs, are less studied.

Today the reception of the orpheic motif, in particular as a mythologeme, is presented in the works of O. Halchuk, O. Hniezdilova, A. Karelskyi, Yu. Liliiev, N. Koloshuk, S. Maksimova, M. Moklytsia and other Ukrainian and foreign scientists. The specifics of the traditional plots and images functioning were studied in the works of A. Volkov, A. Niamtsu and others; theory of interpretation - in the works of M. Bakhtin, M. Haidegger, Yu. Kovaliv, V. Kukharenko, P. Riker and others. The theoretical basis of the dissertation is built on works devoted to the research of the myth by R. Bart, E. Kassirer, K. Levi-Stross, O. Losiev, O. Potebnia and other scientists; comparative literature research by V. Budnyi, M. Ilnytskyi, D. Nalyvaiko and others.

The methodological basis of the study consists of general scientific empirical-theoretical methods, system-functional approach to the literary phenomena research, comparative method, cultural-historical method, comparative-historical method, genetic method, mythological method, descriptive method, as well as the method of analysis of critical literature of the topic of our work.

The following types of methods were chosen for scientific research: general scientific empirical-theoretical methods - analysis, synthesis, induction, deduction, descriptive, system methods; genetic - allows the study of the transformation of the image of the ancient hero from myth to prose of the XX century; mythological is used to determine the content and functions of mythological elements, which were used by the authors in creating their new mythological world of, their relationship with the meaning of the original myth; comparative-typological - for correlation (connection) of author's interpretations of the image of Orpheus and determination of differences and similarities on thematic, morphological, stylistic levels, which allowed to systematize literary projections and invariants of the studied myth.

Theoretical significance of the work. The research of the interpretation of the myth about Orpheus and the rethinking of the image in European literature allows for an in-depth study of remythologization processes of in national literatures.

The practical significance of obtained results. The results of the dissertation research can be used in lecturing, preparing special courses, writing textbooks of the history of literature, as well as foreign and Ukrainian literature of the second part of XX century for students of higher educational institutions of humanitarian area.

The first paragraph «Literary reception of the myth about Orpheus» discusses the theory of the question, the concept of myth, mythologism, neomyth, neo-mythologism, myth-criticism. The myth and concepts of mythopoetics are relevant in the literary studies of the XX century. Writers of different literary movements of this period actively used mythological plots and weaved them into the outline of their works. Interest in the forming and identification of the myth concepts and its derivatives can be traced on the example of J. Viko, E. Meletynskyi, A. Losiev, M. Eliade, S. Averyntsev i M. Epshtein, J.D. Kempbell and many others. The concept of myth is not unambiguous; each scientist explains the category of myth and its role, based on accompanying concepts such as beliefs, worldviews, natural phenomena, the divine principle. Mythologeme, the smallest structural component of a myth, forms the basis of a myth, but is not so attached to a particular cultural system. In our opinion, the product of the separate use of a certain mythologeme in the new culture is known as the phenomenon of mythologism and neomythologism. Myths and mythologemes, which are often used in the art of different countries, eventually become traditional and become archetypes. The studied myth about Orpheus is traditional and archetypal, but is interpreted differently, depending on the era and cultural characteristics of the country. Attention is focused on the literary interest in the image of Orpheus, its being in art and in the works of European writers. The image of Orpheus was studied by S. Averyntsev, L. Borysova, A. Karelskyi, N. Koloshuk, H. Markuze, L. Pecherskykh, H.E. Kholtkhuzen and many others.

The second paragraph of our research «The Myth about Orpheus: the history of development and existence in literature» is devoted to a review of literary sources and identify typological similarities between the image of Orpheus and the features of rethinking the image of Orpheus in the works of European writers. The development and existence of the myth about Orpheus in Europe is considered, the plot of the Orphic myth and its symbolism and variability are described. The image of Orpheus is traditional, international and interpreted, transformed in different cultures and eras. The diversity of the interpretive circle of the myth about Orpheus from Ovid to the twentieth century is considered in the second chapter.

The third part of the work «The Image of Orpheus in Multinational Literatures: Typology and Poetics» examines in detail the interpretation of the image in European prose of the XX century in the works of by Halyna Pahutiak «Vision of Orpheus», Hans Erich Nossack's «Orpheus and ...», Thomas Mann's «Death in Venice», Ivan Davidkov's «Charon's Boat», John Fowles's «The Magus». Prose works by representatives of Ukrainian, German, Bulgarian and English literature are examples of the cultural code of each country, which involves the myth of Orpheus. The example of selected works reveals common and different interpretations of ancient myth, as well as the relationship between Orpheus and other ancient plots.

In the unit «Orpheus and Pygmalion» the leitmotif of the creator, for whom art is love, was revealed. Comparing of works by Halyna Pahutiak, Hans Erich Nossack, Thomas Mann, Ivan Davidkov, John Fowles in this area helped to identify the role of art for each character of the studied texts. The myth about Pygmalion and the myth about Orpheus have common leitmotifs and figurative models based on the idea of art. The image of the creator is widely used in literature. The myth about Pygmalion contains ideological concepts and an aesthetic system related to the mythological stories about Orpheus. Divine origin and belief in a miracle accompany traditional stories about a sculptor and a singer. Pygmalion receives an answer to his request for help from the goddess of love Aphrodite (Venus) and his fate and love depends on the devotion of the deity.

When Orpheus descends to the underworld of the dead and he also begs for the release of Eurydice from the god Hades and his wife Persephone.

The search of inspiration, the strength to create and the realization of the creative «I» unites the images of Orpheus and Pygmalion in the works by Halyna Pahutiak, Thomas Mann, Ivan Davidkov, John Fowles. «Charon's Boat» is a kaleidoscope of the artist's image. Ivan Davidkov endowed the heroes of the work with talent and, on the contrary, depicted the development of this gift from different points of view. Halyna Pahutiak's «Vision of Orpheus» is a story about Orpheus whose talent is the only way of his existence and nourishing power, magic and inspiration. In contrast to the works by Halyna Pahutiak and Ivan Davidkov, in the work «Death in Venice» by Thomas Mann the protagonist has a bodily object of inspiration, a projection of the mythical Galatea. Aschenbach, who symbolizes Orpheus and Pygmalion, meets a teenager Tadzio. The ideal young man, like a living ancient statue, revives the lost inspiration and is the embodiment of the lost youth of the main character. The main characters Halyna Pahutiak, Thomas Mann, Ivan Davidkov, John Fowles are united by the art, encoded in each key character of the mentioned works.

The third unit «Orpheus and Narcissus» is about the interpretation of the Orpheus and Narcissus images in the prose of the studied writers. J. Campbell in the work «The Hero with a Thousand Faces» explains the image of Narcissus as self-knowledge and introspection. Self-knowledge, narcissism, egocentrism are combined with the creative beginning of the author and appear in a pair Orpheus - Narcissus. In Halyna Pahutiak's «Vision of Orpheus», narcissistic traits are inherent in animal society, John Fowles endows narcissism with the main character of the «The Magus», Nicholas Erfe, and the image of the singer can no longer break away from his ego. Ivan Davydkov in the «Charon's Boat» presents images of creative personalities in different faces and different motives: Orpheus and Narcissus also accompany the creative «I» of the characters.

In the fourth unit «Orpheus and Hades: Fatigue from Life» the thanatological motives and images of Halyna Pahutiak's «Vision of Orpheus»,

Hans Erich Nossack's «Orpheus and ...», Thomas Mann's «Death in Venice» and Ivan Davidkov's «Charon's Boat», John Fowles's «The Magus» are singled out; and myth, the connection of art, love, thanatological motifs in the works are analyzed. O. Halchuk emphasizes that ancient mythology formed the basic models of the theme «love – death». Invariants of the images of the art and death have been developed and continued in world and European literature. The inseparability of life and death is a hidden idea of the myth of Orpheus. The reunion of Orpheus and Eurydice is realized only through death, just as the power of talent is the opposite to the death (it is life-giving power), but at the same time close to it.

Interpretations of the Orpheus's image in the analyzed works are not monotonous and the neomyth does not have a single plot. Orpheus and Pygmalion, Orpheus and Eurydice, Orpheus and Narcissus, Orpheus and Hades are interpretations of the new image of the singer and the reflection of the faces of Orpheus in the prose works of Ivan Davidkov, Thomas Mann, Hans Erich Nossack, Halyna Pahutiak, John Fowles.

Key words: myth, Orpheus, interpretation, prose, image.

LIST OF THE APPLICANT'S PUBLICATIONS

Scientific works in which the main scientific results of the dissertation are published:

Mitrakova O. O. Transformacija mifu pro Orfeja u tvorci «Orfej i ...» Hansa Erikha Nossaka. *Naukovi zapysky Berdianskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu. Ser. : Filolohichni nauky.* 2016. Vyp. 10. S. 202–207.

Mitrakova O.O. Orfej u recepciji Ivana Franka. Naukovi zapysky *Berdianskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu: Filolohichni nauky.* Vypusk XIV. Berdiansk : BDPU, 2017. S. 95–100.

Mitrakova O.O. Poetyka mifu pro Orfeja u tvorci «Vydinnia Orfeja» Halyny Pahutiak ta «Choven Kharona» Ivana Davydkova. *Naukovi praci Kamianec-*

Podilskoho nacionalnoho universytetu imeni Ivana Ohienka: Filolohichni nauky.
Vypusk 45. Kamanec-Podilskyyi: Aksioma, 2017. S. 147–150.

Mitrakova Oksana. Orpheus vs Narcissus: Transformation of Ancient Figures in the Works Vision of Orpheus by Halyna Pahutiak and The Magus by John Fowles. *Spheres of Culture* / Ed. by Ihor Nabytovych, 2019, Vol. 19, Ingvarr, Lublin, Poland, 2019. P. 107–112.

Scientific works that certify the approbation of the dissertation materials

Mitrakova O. Transformaciia mifu pro Orfeia u tvoriv Ivana Davydkova «Choven Kharona». *Mova i socium: etnokulturnyi aspekt: materialy VI Mizhnarodnoii naukovoii konferencii molodykh uchenykh (m. Berdiansk 20–21 zhovtnia 2016 r.)* : zbirnyk tez / hol. red. O.P. Kolinjko. Berdiansk : BDPU, 2016. S. 97–98.

Mitrakova O.O. Mistychnyi vymir pryrody u tvoriv Halyny Pahutiak «Vydinnja Orfeja. *Khudozhni fenomeny v istoriui svitovoui literatury : perekhid movy v pysmennyctvo («Ekocentryzm: kultura i pryroda»)* : tezy dopovidei III Mizhnarodnoii naukovoii konferencii. Kharkiv : KhNU imeni V.N. Karazina, 2017. S. 67–68.

Mitrakova O.O. Interpretaciia mifu pro Orfeia ta Evridiku u tvorakh Dzhona Faulza «Mah» ta Hansa Erikha Nossaka «Orfej i...». *Nauka III tysiacholittia: poshuky, problemy, perspektyvy rozvytku* : materialy I Vseukraiinskoii naukovo-praktychnoi internet-konferencii (20–21 kvitnia 2017 roku) : zbirnyk tez. Berdiansk : BDPU, 2017. Ch. 2. S. 276–278.

Mitrakova O. O. Prahmatychnist proty estetyky u tvoriv Halyny Pahutiak «Vydinnia Orfeia» ta Ivana Davydkova «Lodkata na Kharon». «*Troiandy i vynohrad : fenomeny estetychnoho ta prahmatychnoho v literaturi i kulturi*» : zb. nauk. materialiv konferencii (Berdiansk, 27–28 veresnia 2018 r.)). Berdiansk, 2018. S.113–114.

Mitrakova O.O. Orfej i smert u tvoriv Tomasa Manna «Smert u Venecii». *Nauka III tysiacholittia : poshuky, problemy, perspektyvy rozvytku* : materialy II

Mizhnarodnoii naukovo-praktychnoi internet-konferencii (25–26 kvitnia 2018 r.) : zbirnyk tez. Berdiansk : BDPU, 2018. Ch. 2. S. 150–152.

Mitrakova O.O. Orfej-arhonnauvt u romani Dzh. Faulza «Mah». «*Usi riky techut u more: marynistyka v literaturi ta kulturi*» : zb. nauk. materialiv konferencii (Berdiansk, 26–27 veresnia 2019 r.) / za. red. O.P. Novyk, Berdiansk : BDPU, 2019. S. 76–77.

Mitrakova O.O. Orfej i Pihmalion: «Smert u Venecii» Tomasa Manna ta «Choven Kharona» Ivana Davydkova. *Nauka III tysjacholittia : poshuky, problemy, perspektyvy rozvytku* : materialy III Mizhnarodnoii naukovo-praktychnoi internet-konferencii (25–26 kvitnia 2019 roku) : zbirnyk tez. Berdiansk : BDPU, 2019. S. 256–257.

Mitrakova O.O. Orfej VS Narcys (Transformaciia mifiv u «Vydinni Orfeia» Halyny Pahutjak ta «Mahovi» Dzh. Faulza). *Nacionalna identychnist v movi i kulturi* : zbirnyk naukovykh prac / za zah. red. A.H. Hudmaniana, O.H. Shostak. Kyiiv : Talkom, 2019. S. 84–87.

Mitrakova O. Konfabuliaciia, khymera ta pamiat (na prykladi romaniv «Mah» Dzhona Faulza ta «Choven Kharona» Ivana Davydkova). *Khudozhni fenomeny v istoriii ta suchasnosti («Pamiat ta identychnist»)* : tezy dopovidei VI Mizhnarodnoii naukovoii konferencii. Kharkiv: FOP Brovin O.V., 2020. S. 72.